

Västmanlands läns museum
Kulturmiljö Rapport B
2011:B5

Logbyggnad på Västerfärnebo Gammelgård

Restaurering av tak inom projektet Hus med historia

Antikvarisk medverkan

Färnebo prästgård 1:43
Västerfärnebo socken
Västmanlands län

Ia Manbo

Logbyggnad på Västerfärnebo Gammelgård – restaurering av tak inom projektet Hus med historia

Antikvarisk medverkan

Färnebo prästgård 1:43
Västerfärnebo socken
Västmanlands län

Länsmuseets dnr: VLM 100011

Ia Manbo

Utgivning och distribution:
Västmanlands läns museum
Karlskatan 2, 722 14 Västerås
Tel 021-39 32 22
E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

© Västmanlands läns museum 2011

Omslagsfoto: Logen efter takomläggning. Foto: Ia Manbo, Västmanlands läns museum.

Foto: Där inget annat anges är fotografier tagna av Ia Manbo, Västmanlands läns museum.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01172.

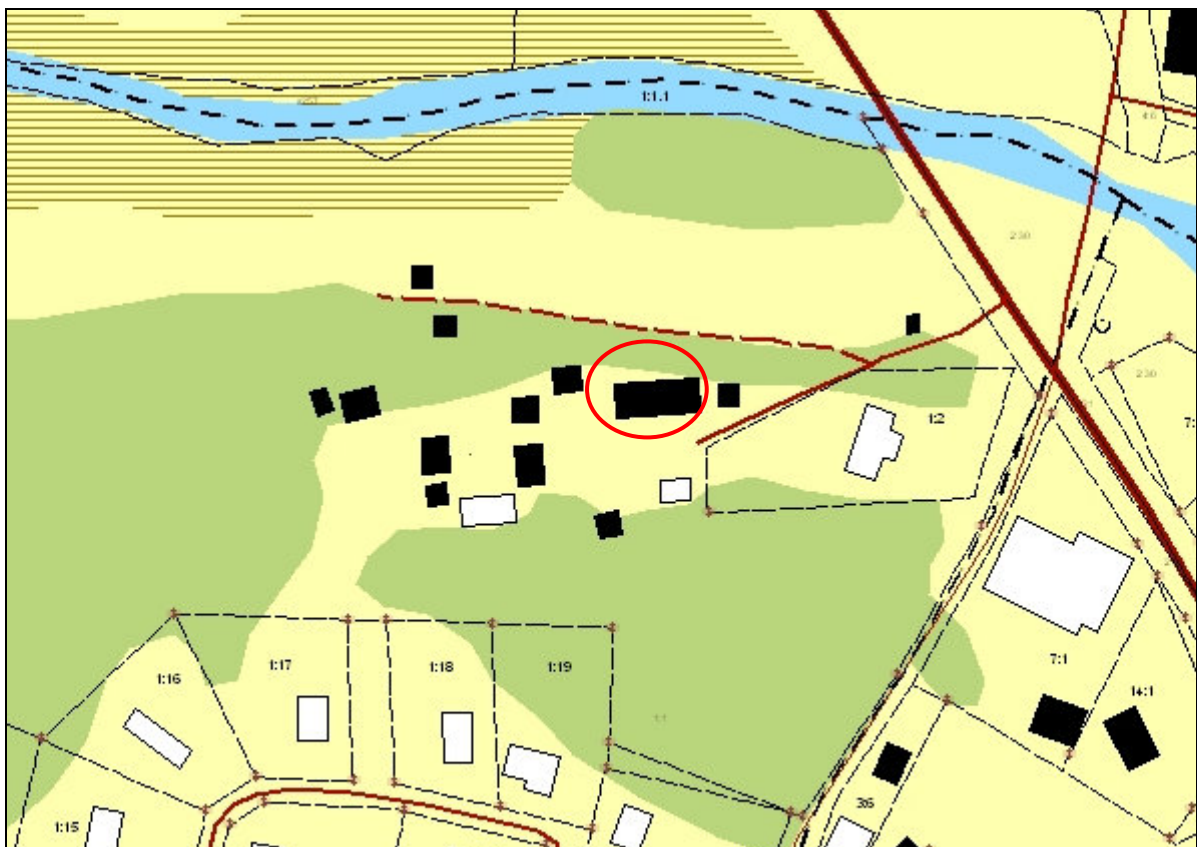
ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-19-7

Inledning

Gammeln gården skapades av Västerfärnebo hembygdskommitté som samlingspark för bygdens folk med minnen från den gamla bonde- och bergsmanskulturen. Gårdens byggnader har efter hand kompletterats och utgör idag en omfattande samling av olika typer som är placerade som de skulle ha kunnat vara på en representativ gård i trakten. Flera av husen är ovanliga och har en ålderdomlig prägel och de kanske inte skulle ha varit i samma välbevarade skick om de stått kvar på ursprunglig plats.

Hembygdskommittén ansökte år 2010 om byggnadsvårdbidrag för att lägga om tegeltaket på logen. Ansökan gjordes i samband med projektet "Hus med historia" som är en särskild satsning på hembygdsgårdarnas byggnader.

Länsstyrelsen i Västmanlands län beviljade bidrag på 134 800 kr för upprustning av loge i beslut daterat 2010-06-11, dnr 434-460-10. För antikvarisk medverkan i ärendet utsåg hembygdskommittén Västmanlands läns museum. Antikvarisk expert var byggnadsantikvarie Ia Manbo som även har sammanställt rapporten. Takomläggningen genomfördes under augusti och september 2010.

Utdrag ur digitala fastighetskartan 2004, skala 1:2 000. den aktuella byggnaden är inringad.

Historik

Ursprunget till Västerfärnebo hembygdsförening var en ungdomsrörelse som prästen Otto Bolling satte igång 1903 vilken anordnade föredrag och samlingar under namnet Västerfärnebo ungdomsförening. Så småningom mognade också tanken om ett formellt föreningsbildande, förslag på sådan presenterades vid en hembygdsfest i Salbohed sommaren 1915 och i september samma år enades de närvarande om att bilda Västerfärnebo Hembygdsförening. Dess första uppgift var att skaffa plats för sina fester och sammankomster och ett stycke mark förvärvades av prostgården intill Svartån. Under åren har flera byggnader antingen flyttats till hembygdsgården eller uppförts på plats. Under 2008-09 uppförde hembygdsföreningen en ny logbyggnad för förvaring av bl a redskap och vagnar.¹

Byggnadsvårdsåtgärder

Tegeltaket på logen var i dåligt skick. Behovet av en omläggning var stort för att förhindra att vatten skulle börja läcka in i boden.

Logens fasad in mot gårdsplanen.

Takteglet var glest lagt och beväxt med lavar.

¹ <http://www.vasterfarnebo.se/historia.html> 100114

Samtliga tegelpannor plockades ned och deras skick bedömdes. Eftersom så pass få pannor var möjliga att återanvända togs beslutet, i samråd med antikvarisk expert, att lägga ett nytt enkupigt lertegel på takfallet ut från gårdsplanen. De äldre pannorna skulle läggas på takfallet in mot gårdsplanen. Underlagspappen togs bort varefter undertaket besiktigades och visade sig vara utan skador. På hela undertaket lades takboard, därefter ny läkt innan tegeltaket lades. Det äldre takteglet var för glest lagt och vid den nya läggningen tillkom en längsrad med tegel. Nockpannorna köptes nya och var av en något större modell, detta för att minska risken för vattenläckage. Nya vindskivor specialbeställdes i längder om 5,70 meter. Nya plåtdetaljer sattes upp: vindskiveplåtar, hängrännor och stuprör. Plåtdetaljerna är röda.

Logens fasad in mot gårdsplanen efter takomläggningen.

Det sydvästra hörnet av logen. De nya plåtdetaljerna är röda för att smälta in i fasaden. .

Resultat

Takomläggningen på lagen har skett enligt länsstyrelsens beslut och godkänns antikvariskt.

Litteratur och källor

<http://www.vasterfarnebo.se/historia.html> 100114

Administrativa uppgifter

Västmanlands läns museums dnr: VLM 100011

VO Kulturmiljö; projektnr: 3-10-145

Länsstyrelsen dnr: 434-460-10

Fastighetsbeteckning: Färnebo prästgård 1:43

Landskap: Västmanland

Län: Västmanland

Socken: Västerfärnebo

Kommun: Sala

Ägare-beställare: Västerfärnebo hembygdsförening
Anders Fläcke
Stävre
730 71 SALBOHED

Entreprenör: Västerfärnebo Farmartjänst ek för
169
730 71 SALBOHED

Antikvarisk medverkan: Västmanlands läns museum
Antikvarisk expert Ia Manbo
Karlskatan 2
722 14 VÄSTERÅS
Tele: 021-39 32 22

– en del av Landstinget Västmanland

Västmanlands läns museum, Slottet, 722 11 VÄSTERÅS
Tele: 021-15 61 00 · Fax: 021-13 20 76 · E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-19-7